

Багато хто потім ще довго з болем згадував ті два дні першого тижня жовтня.

У вівторок літній Бен Росселлі, президент Першого торговельного американського банку й онук засновника банку, зробив приголомшливу й страшну заяву, що поширилася не лише в самому банку, а й далеко за його межами. А наступного дня, у середу, у «флагманському» відділенні центрального банку викрили злодія, що виявився причетним до низки подій, які мало хто міг би передбачити і які закінчилися фінансовою катастрофою, трагедією та смертями людей.

Заява президента банку пролунала без жодного попередження. Цікаво, що навіть чуток не було. Бен Росселлі рано-вранці зателефонував кільком своїм топ-менеджерам, заставши одних удома за сніданком, інших — коли ті щойно прийшли на роботу. Сповістив також кількох осіб, які не належали до керівництва, але працювали так давно, що старий Бен уважав їх своїми друзями.

Кожному повідомили те саме:

— Будь ласка, будьте сьогодні в залі для засідань у штаб-квартирі об 11:00.

Тож тепер близько двадцяти осіб, за винятком самого Бена, зібралися в цій залі, тихо спілкувалися групами й чекали. Усі стояли; ніхто не наважився першим відсунути крісло обіч великого директорського столу, довшого за корт для гри у сквош, за яким могли поміститися сорок осіб.

Чийсь голос різко урвав гомін:

— Хто це дозволив?

Присутні обернулися. Це Роско Гейворд, виконавчий віцепрезидент, звернувся до офіціанта в білому смокінгу з ресторану для керівництва. Останній розливав у келихи херес із карафки. Гейворд завжди твердо виступав проти розпивання алкогольних напоїв. Він красномовно зиркнув на годинник, наче наголошуючи: для цього зарано. Кілька осіб, які потягнулися по херес, схаменулися.

— Це вказівка пана Росселлі, сер, — повідомив офіціант. — Він замовив найкращий херес.

Кремезний чоловік, одягнений у світло-сірий модний костюм, обернувся й невимушено промовив:

— Хоч би котра була година, немає сенсу уникати найкращого.

Алекс Вандервоорт, що також обіймав посаду виконавчого віцепрезидента, блакитноокий і світловолосий добродій з нитками сивини на скронях. Привітний і неформальний, та за його легкими манерами крилася сувора рішучість. Двоє службовців — Гейворд і Вандервоорт — представляли другий ешелон керівництва, що стояв одразу під президентом, і, хоча кожен був досвідчений і здатний працювати в команді, обоє були затятими суперниками. Це суперництво й різні погляди на розвиток пронизували банк, додаючи кожному прихильників на нижчих рівнях кар'єрної драбини.

Тож Алекс узяв два келихи з вином і передав один Едвіні Д'Орсі, статній брюнетці, яка займала високу посаду в керівництві ПТА. Жінка зауважила несхвальний погляд Гейворда, та проігнорувала його: «Мені байдуже». Роско знав, що вона лояльно ставиться до табору Вандервоорта.

— Дякую, Алекс, — мовила вона й узяла келих.

Ще мить зберігалася напруження, але інші все ж наслідували приклад колег.

Обличчя Роско Гейворда насупилося. Він хотів сказати ще щось, але передумав.

Біля дверей зали для засідань віцепрезидент із безпеки Нолан Вейнрайт, високий, схожий на Отелло, один із двох присутніх чорношкірих управлінців, гучно оголосив:

— Пані Д'Орсі, панове, пан Росселлі.

Гомін ущух. Бен Росселлі стояв на порозі, злегка всміхався й оглядав присутніх. Як завжди, його зовнішній вигляд, здавалося, демонстрував щось середнє між доброзичливим батьком і солідним чоловіком, якому тисячі співгромадян можуть довірити свої гроші на зберігання. Він був одягнений строго, як і належить банкіру, з неодмінною камізелькою, з кишеньки якої звисав тоненький ланцюжок від годинника. Вражало, наскільки цей добродій зовні був схожий на Джованні Росселлі, який заснував банк у підвалі продуктової крамниці століття тому. Перед службовцями наче стояв патрицій Джованні з розпущеним сріблястим волоссям і густими вусами — це зображення банк відтворював на чекових книжках і дорожніх чеках як символ чесності, а погруддя засновника прикрашало хол «Росселлі-плази» внизу.

Цей Росселлі також мав сріблясте волосся й вуса, майже такі ж пишні, як у його пращура. За століття мода обернулася по колу. Але жодна репродукція не могла передати магнетизму, яким були наділені всі Росселлі, які завдяки винахідливості й безмежній енергії змогли піднятися з колишніх комерсантів до теперішнього високого становища. Однак сьогодні Бену Росселлі, здавалося, бракувало звичної жвавості. Він опирався на ціпок, що було вкрай незвично, адже ніхто з присутніх раніше не бачив, щоб він робив таке.

Президент простяг руку, ніби хотів підтягнути до себе одне з важких директорських крісел. Але Нолан Вейнрайт, який стояв найближче, випередив боса. Начальник служби безпеки потягнув крісло й поставив його поруч зі столом. Подякувавши, господар уместився в ньому.

Бен Росселлі махнув рукою іншим присутнім.

— Це лише формальність, що не займе багато часу. Якщо хочете, сідайте. Ах, дякую.

Останні слова було адресовано офіціанту, який вручив президенту келих хересу й вийшов, зачинивши за собою двері до зали для засідань.

Хтось підсунув крісло Едвіні Д'Орсі, дехто сів сам, але більшість залишилися стояти.

— Ми тут зібралися не для того, щоб святкувати, — сказав Алекс Вандроорт і підняв келих хересу. — Тож постає запитання, з якої причини?

Бен Росселлі знову легко всміхнувся.

— Хотілося б, щоб це було свято, Алексе. Бо я тут подумав, що випити не завадило б. — Він зробив паузу, і якась тривога раптом пробігла поміж присутніх.

Тепер усім стало очевидно, що це не звичайна зустріч. На їхніх обличчях з'явилися невпевненість і неспокій.

— Я помираю, — повідомив Бен Росселлі. — Мої лікарі кажуть, що мені залишилося зовсім небагато часу. Тож вирішив, що ви всі маєте це знати.

Він підняв свій келих, поглянув на нього й ковтнув трохи хересу.

Якщо раніше в залі для засідань просто панувала тиша, то тепер атмосфера стала вкрай напруженою. Ніхто не ворушився й нічого не казав. Ззовні долинали ледь чутні звуки: приглушене постукування друкарської машинки, гул кондиціонера, рев реактивного літака, що десь підіймався над містом.

Старий Бен нахилився вперед, опираючись на ціпок.

— Не варто соромитися. Ми всі тут давні друзі, саме тому я й покликав вас сюди. І, о так, щоб ніхто не перепитував, те, що я вам сказав, безперечно; якби я гадав, що це не так, то зачекав би ще. Якщо когось це цікавить, у мене

рак легенів, який, як мені сказали, на останній стадії. Цілком імовірно, що я не доживу до Різдва.

Він знову взяв паузу, і раптом уся слабкість і втома далися взнаки. Тож додав м'якше:

— Тепер, коли ви дізналися, можете за бажання передати цю інформацію іншим.

Едвіна Д'Орсі подумала, що цього робити не доведеться. Адже допіру зала для засідань спорожніє і те, що вони щойно почули, пошириться так стрімко, як пожежа в прерії. Ця новина на багатьох вплине емоційно, а для інших залишиться прозаїчною. Та сама менеджерка була просто приголомшена й відчувала, що всі інші також.

— Пане Бене, — озвався Поуп Монро. Він працював старшим клерком трастового відділення, його голос тремтів. — Пане Бене, здається, ви нас добряче ошелешили. Гадаю, тут ніхто не знає, що має сказати.

Почувся гомін, більше схожий на стогін, виказуючи згоду та співчуття.

Роско Гейворд його заглушив:

— Що ми можемо й мусимо сказати, — у голосі управлінця вчувся відтінок докору, ніби іншим варто було зачекати й дозволити йому висловитися першим, — це те, що, хоча ці жахливі новини шокували й засмутили нас, ми молимося, щоб ви відчули покращення і з'явилася надія. Тим паче думки лікарів, як більшість із нас знають, не завжди бувають достеменними. А медична наука розвивається стрімко, вона здатна не лише зупиняти недуги, а й навіть вилікувати від них..

— Роско, я ж сказав, що це вже все, — урвав його Бен Росселлі, уперше виказуючи роздратування. — А щодо лікарів, я мав справу з найкращими. Хіба ви не очікували саме такого від мене?

— Авжеж, — погодився Гейворд. — Але маємо пам'ятати, що існує вища сила, ніж лікарі, й обов'язок усіх нас, —

він багатозначно озирнувся по кімнаті, — молити Бога про милість або принаймні дати вам більше часу, ніж гадаєте.

Старший добродій криво всміхнувся:

— У мене таке враження, що Бог уже все вирішив.

— Бене, ми всі засмучені, — зауважив Алекс Вандервоорт. — Мені особливо прикро за те, що я сказав.

— Про святкування? Забудьте! Ви ж не знали. — Старий знову всміхнувся. — Крім того, чому б і ні? У мене було гарне життя; не всі мають змогу так жити, тож, безперечно, маємо привід для святкування.

Він обмацав кишені своєї маринарки й озирнувся навколо.

— У когось є цигарка? Бо ті лікарі мені вже набридли.

З'явилось кілька пачок, але Роско Гейворд запитав:

— Ви впевнені, що варто?

Бен Росселлі сардонічно глипнув на нього, але нічого не сказав. Ні для кого не було таємницею, що, хоча старший добродій і поважав Гейворда як фінансиста, вони ніколи не були особливо близькі.

Алекс Вандервоорт підкурив цигарку президенту банку. Його очі, як і в інших присутніх, були вологі.

— У такий час є чому радіти, — сказав Бен. — Завчасне попередження — це шанс зв'язати кінці до купи.

Навколо чоловіка клубочився дим від цигарки.

— Звісно, з іншого боку, є жаль про те, як пішли деякі справи. Тож сидиш і думаєш про це також.

Нікому не треба було розповідати про причину: у Бена Росселлі не було спадкоємця. Єдиний син загинув під час Другої світової війни; а перспективний онук нещодавно загинув у горнилі безглуздої війни у В'єтнамі.

Президент зайшовся в нападі кашлю. Нолан Вейнрайт, який стояв найближче, простягнув руку, взяв цигарку тремкими пальцями й загасив її. Тепер стало очевидно, наскільки Бен Росселлі занепав і наскільки сьогоднішні зусилля втомили його.

Тоді ще ніхто не знав, та це був останній раз, коли президент навідався до банку.

Підлегли підходили до нього поодинці, ніжно тиснули йому руку, добираючи слова, які варто сказати. Коли ж настала черга Едвіни Д'Орсі, вона легенько поцілувала добродія в щоку, і той їй підморгнув.

2

Роско Гейворд покинув залу для засідань одним з перших. Виконавчий віцепрезидент мав два невідкладних завдання, які випливали з того, що він допіру дізнався.

Одне з них — це забезпечення плавного переходу влади після смерті Бена Росселлі. Друге — уможливлення призначення президентом і виконавчим директором саме Роско Гейворда.

Звісно, він сильний кандидат. Але таким самим є і Алекс Вандервоорт, який у банку мав, можливо, навіть більше прихильників. Однак Гейворд уважав, що в Раді директорів саме він має більшу підтримку, а це важливіше.

Тямущий у банківській політиці, дисциплінований, наділений метикуватим розумом, Гейворд узявся планувати свою кампанію, ще коли тривали згадані ранкові збори. Тепер же він подався до свого кабінету зі стінами, обшитими дерев'яними панелями, з насиченими бежевими шпалерами й чарівним краєвидом на місто внизу. Сівши за стіл, вікликав старшу з двох своїх секретарок, пані Каллаген, і дав їй кілька вказівок.

Перша полягала в тому, щоб зателефонувати всім членам Ради директорів, з якими Роско Гейворд поспілкувався б по черзі. Перед ним на столі лежав відповідний список. Також він просив не турбувати його з другорядних причин.